

ONTWAPENING – MILIEU – MENSENRECHTEN

**Friends of
the Earth**
Vlaanderen & Brussel

Bulletin

herfst
2009

Friends of the Earth bulletin

Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 18, nummer 4, herfst 2009

Colofon

Redactie:

Lieve De Kinder, David Heller,
Hector Pistache, Famke
Vekeman

Secretariaatadres

Friends of the Earth, Vlaanderen
en Brussel
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent.
Tel +32-9-242 87 52
Fax +32-9-242 87 51
www.moederaarde.be
belgium@motherearth.org
Open Ma. t/m Vr. 9u-17u

Redactieadres:

Friends of the Earth- redactie:
lieve@motherearth.org

Homepage Bulletin:

www.motherearth.org/bulletin

Rekeningnummer

523-0460460-76 (België)
000-161-8561-19 (NL)

Copyright

Overname en gebruik van arti-
kels worden aangemoedigd mits
bronvermelding.

Druk: Druk in de Weer, milieu-
vriendelijke inkt en papier.

Lokale FoE Groepen

FoE Brussels

(English-language-group)
Contact: Emma Woodford
info@friendsoftheearth.be
<http://brussels.friendsoftheearth.be>

FoE Brussel (Nederlands- &
Franstalige groep rond The Big
Ask in Brussel)
Contact: Famke Vekeman
famke@motherearth.org

Klimaat- en Vredesactiegroep Pimpapoentje

Contactpersoon: Andy Vermaut
andy.vermaut1@telenet.be

FoE Ieper

rvv-bestuur@vortnvis.net
<http://rvv.vortnvis.net>

FoE Waasland

Contact: Jos Nemeth
waasland@motherearth.org

FoE Campagnes/Projecten

(Contacteer via FoE kantoor tenzij
anders vermeld wordt)

Kernontwapening

Contact: David Heller
david@motherearth.org
GSM: 0472 342463

Klimaat/Energie

Contact: Geert Neckebroeck
geert@motherearth.org

Verarmd Uranium

Contact: Ria Verjauw
C. Meunierstraat 62, B-3000 Leuven
ria@motherearth.org
GSM: 0474 75 66 68
www.motherearth.org/du

Werkgroep Inheemse Volkeren

Contact: Lieve De Kinder
lieve@motherearth.org

VRAK: AKTIE VRedesbelasting

Contact: Dirk Panhuis
vrak@advalvas.be
<http://surf.to/vrak>

Kempisch Forum Voor Atoomstop

Contact: Jan Claes

Lidmaatschap

Je bent lid vanaf 5 à 30 euro per
jaar. Je ontvangt dan het maan-
delijks e-zine, het driemaandelijks
bulletin en korting in Lekker Gec en
Komkommertijd, twee vegetarische
restaurants in Gent. Je bent donateur
vanaf minstens 2,5 euro per maand.
Je ontvangt naast wat boven
vermeld is ook 10% korting op FoE
merchandise. Een formulier voor lid-
maatschap via permanente opdracht,
wat we sterk aanmoedigen, kan je
downloaden op www.moederaarde.be. Je kan het lidgeld ook overschrij-
ven op het rekeningnummer van
Friends of the Earth, met vermelding:
lidgeld + naam en voornaam.

COVER:

Oostende (29 augustus 2009) -
11.000 mensen dansten samen
met Nic Balthazar voor het
klimaat.

Foto: Willem Van den Panhuysen

Foto: © Young Friends of the Earth

**"The Flood is coming" actie van Young
Friends of the Earth tijdens de klimaat-
besprekingen in Bonn (juni 2009)**

Voorwoord

Beste lezer;

*Met 11.000 mensen waren we in Oostende op 29 augustus, net
100 dagen vóór de klimaatconferentie in Kopenhagen. Iedereen
werkte mee aan de opnames voor de nieuwe filmclip van Nic
Balthazar. Door deze mobilisatie willen we onze boodschap
nog massaler en nog dringender aan de politici overbrengen.*

*Zodat ze hun kop niet verder in het zand zouden steken, maar
daadwerkelijk stappen zetten naar een sterke en eerlijke kli-
maatwet. Zodat onze politici zich ten volle zouden engageren
om in Kopenhagen een internationaal akkoord te bereiken
waar rijke landen hun verantwoordelijkheid opnemen voor hun
historische klimaatschuld. En we staan met deze massale actie
zeker niet alleen.*

*In dit nummer lees je hoe wereldwijd in verschillende landen,
op verschillende niveau's, mensen en groepen in actie komen.
Ook zij die reeds door de klimaatverandering worden getroffen
verheffen hun stem.*

*We nodigen jou uit om deel te blijven uitmaken van deze wereld-
wijde groep mensen die zich ten volle inzet om samen het tij te
keren. Het is immers nu of nooit! In dit nummer vind je alvast
informatie over hoe je in jouw omgeving informatie kan opdoen,
deelnemen aan discussies en tot actie overgaan.*

*We nodigen je ook sterk uit om donateur of lid te worden van
Friends of the Earth, met meer leden kunnen we immers sterker
op het beleid wegen!*

De redactie

Friends of the Earth, afdeling Vlaanderen en Brussel, vzw is een pluralistische gewestelijke thematische milieuvereniging. De vereniging benadrukt in het bijzonder de banden tussen milieu en dossiers rond mensenrechten, oorlog en vrede en beklemtoont de noodzaak van internationale samenwerking. De organisatie gebruikt onderzoek, educatie & sensibilisatie, beleidswerk en geweldloze directe actie als hefboomen om haar doelen te verwezenlijken. De vereniging is lid van het Anti-Oorlogsplatform; de Bond Beter Leefmilieu; Ecopower; het Gents Ecologisch Centrum; Netwerk Bewust Verbruiken en het Platform voor Biologische Landbouw. Internationaal is de vereniging lid van Friends of the Earth international en aangesloten bij Abolition 2000 - het internationaal netwerk voor de afschaffing van kernwapens - en het International Peace Bureau.

De verantwoordelijkheid voor de artikels in het bulletin Friends of the Earth ligt bij de auteurs zelf.

Friends of the Earth is een Netwerkproject. Je kan ons steunen door Kerkelssparen, ons nummer is: 96/0004. Je kan ons ook steunen via Dynamosporen. Indien je geïnteresseerd bent om ons op deze wijze te steunen kan je contact opnemen met het FoE secretariaat of met Triodos bank (02/548 28 29).

Jeroen Verhoeven

The Big Ask again is net achter de rug. De mobilisatie en filmopname was dit jaar een initiatief van Nic Balthazar samen met de klimaatcoalitie (waarvan Friends of the Earth deel uitmaakt) en een pak schitterende mensen uit de audiovisuele- en eventwereld.

Als je erbij was, heb je waarschijnlijk ook gevoeld welke ongelooflijk fantastische kracht er uitging van de 11.000 mensen die dansten voor het klimaat. We vroegen het nog een keer en dit keer luider: politici moeten nu de beslissingen nemen die nodig zijn om op een sociaal rechtvaardige manier onze uitstoot te verminderen.

De dag was niet toevallig gekozen: 29 augustus viel precies 100 dagen voor het begin van de klimaattop in Kopenhagen. Tijdens die top moeten de wereldleiders beslissen over een opvolger van het Kyoto-protocol.

Als we 50% kans willen hebben dat we het omslagpunt vermijden, het punt waarbij de opwarming van de aarde zichzelf begint te versterken en we de gevolgen niet eens kunnen inschatten, moeten we tegen 2020 de wereldwijde uitstoot met 40% verminderen.

Een essentieel punt in de onderhandelingen gaat erover wie die inspanningen moet leveren. De geïndustrialiseerde landen hebben een historische verantwoordelijkheid voor de opwarming van de aarde. Onze hele industriële voorsprong is gebaseerd op het verbranden van fossiele brandstoffen.

Friends of the Earth zegt dan ook dat de geïndustrialiseerde landen de inspanningen moeten en kunnen doen, en hun uitstoot met 40% moeten verminderen tegenover hun uitstoot in 1990, en dat tegen 2020.

“The Big Ask” & “The Big Ask again”?

Friends of the Earth lanceerde “The Big Ask” in 2008, met de grote vraag voor een klimaatwet die België ertoe verplicht om jaarlijks zijn CO₂ uitstoot te verminderen. België moet naar de onderhandelingen in Kopenhagen trekken met het plan om zelf zijn uitstoot met 40% te verminderen tegen 2020, en een klimaatwet die verzekert dat dat ook gebeurt.

Wat is de stand van zaken voor een klimaatwet?

Bij een tussenstand kort voor de verkiezingen in juni, vulden ongeveer 35.000 mensen de petitie via de website of de postkaarten in. Friends of the Earth overhandigde die aan de politieke partijen tijdens een actie in Brussel Centraal.

In Brussel en Wallonië is de houding van de regeringspartijen tegenover een klimaatdecreet positief. Meer nog, in de regeringsakkoorden van de Brusselse en Waalse gewestregeringen staat er duidelijk dat er vóór het einde van 2009 een principe-akkoord moet komen over een klimaatordonnantie (voor Brussel) en een klimaatdecreet (voor Wallonië). Er wordt een vermindering van de uitstoot van 30% tegen 2020 voorop gesteld.

Die 30% vermindering is ook wat de Europese Unie voorop stelt tegen 2020, maar dan wel in het geval van een internationaal akkoord in Kopenhagen. Zonder zo een akkoord is de Europese doelstelling 20% vermindering tegen 2020.

De enige verdienste van “20% tegen 2020” is dat het goed klinkt. Alle recente wetenschappelijk bevindingen vertellen dat de opwarming van de aarde sneller gaat dan verwacht. We moeten dus gaan voor de 40% vermindering tegen 2020.

De 30% doelstelling in het Waalse en Brusselse regereerakkoord zijn dus te weinig. Hoe kunnen we vertellen dat er met de krachten van de natuur niet onderhandeld kan worden?

Het gaat vooruit in Wallonie en Brussel, maar de weg om tot een klimaatdecreet te komen om onze rechtvaardige bijdrage te leveren om de opwarming van de aarde voldoende onder de 2°C te houden, is nog lang. Vanaf september krijgt onze Franstalige tegenhanger Amis de la Terre steun van Interenvironnement Wallonie (IEW) om er samen tegen aan te gaan.

In Vlaanderen staan we nog verder van huis. In het Vlaamse regereerakkoord staat er enkel een verwijzing naar de Europese doelstellingen om de uitstoot te verminderen. U weet wel, de “20% tegen 2020” doelstelling.

Van een klimaatwet of klimaatdecreet staat er helemaal niets in het Vlaamse regeerakkoord. Wél is er de bereidheid bij verschillende partijen om een overleg op te starten over een klimaatdecreet en hoe dit de meeste meerwaarde kan bieden. Van zo een overleg maakt Friends of the Earth ondertussen werk. We houden je op de hoogte.

Er is nog heel veel werk te doen, en we hebben steeds minder tijd. Een oplossing voor het klimaat kan je niet automatiseren, uitbesteden aan een land waar de lonen lager zijn. Je kan er wel tesamen met anderen aan werken.

“The Big Ask again” toont dat er een groeiende massa mensen is die zich letterlijk en figuurlijk in beweging wilt zetten. We kunnen het.

Climaxi. Actie voor een sociaal klimaat.

Foto: © Famke Vekeman
Filip De Bodt en Sarah Hutse in Belém (Brazilië)
interviewen Luciano Brunet (INCRA Santarém).

De karavaan passeert telkens om 20u in:

Gent – dinsdag 27 oktober in De Centrale
Leuven – woensdag 28 oktober in het Oratoriënhof
Brussel – donderdag 29 oktober in de Pianofabriek
Oostende – vrijdag 30 oktober in Anklap
Antwerpen – zaterdag 31 oktober in het Ecohuis
Herzele – zondag 1 november in 't Uilekot

Daarna zullen de internationale sprekers verder
reizen naar Barcelona, Amsterdam en Wenen,
waar nationale Friends of the Earth groepen
debatten en infomomenten organiseren.
Meer info op www.moederaarde.be

Foto: MST - Marc Pey
Symbool van de MST (Movimento Sem Terra),
de beweging van landloze boeren.

Hector Pistache en Famke Vekeman

Uitnodiging voor een sprekers- tournée en filmvertoning¹

Klimaat wordt vaak nogal eenzijdig benaderd. Daarom vinden we het belangrijk om verder dan de cijfers te kijken naar de zeer menselijke verhalen die achter de klimaatverandering schuilen.

Klimaatverandering is het dure prijskaartje voor het enorme verbruik van fossiele brandstoffen de afgelopen decennia. Niet alleen landen met grote natuurgebieden zoals Brazilië en eilandengroepen in de Stille Oceaan voelen de impact van de klimaatchaos. Ook België blijft niet gespaard. Er is de stijging van de zeespiegel, een veranderde vispopulatie in de Noordzee en een explosie van energieprijzen nu olie en gas uitgeput raken.

Friends of the Earth vzw organiseert tijdens de laatste week van oktober samen met vzw 't Uilekot een tournee met internationale en nationale sprekers rond klimaat en sociale rechtvaardigheid. De sprekers nemen ons mee naar twee uithoeken van de wereld.

Een Braziliaanse cocktail

We koppelen de tournee aan de lancering van een documentaire, gerealiseerd door vzw 't Uilekot in samenwerking met Victoria Deluxe. "Climaxi. On est peut-être riche" levert ons via gesprekken met mensen uit Gent, Roubaix en Brazilië een erg genuanceerd beeld op over de klimaatkwestie.

Voor de tournee verwelkomen we **Luciano Brunet**, directeur van de INCRA in Santarém én een van de hoofdrolspelers in de film. De INCRA is een Braziliaanse staatsorganisatie die we qua doelstellingen kunnen vergelijken met de ruimtelijke ordening in België. Luciano vertelt ons vanuit zijn eigen ervaring meer over de complexe situatie in het Amazone-woud, op ecologisch en menselijk gebied, met o.a. situaties van inheemse bewoners, landloze boeren en mensen die (over)leven in de houtsector. Een interessante uitvalshoek voor een boeiend gesprek tussen milieu- en sociale organisaties in België.

Verdronken land

Volgens een recente studie van Oxfam zal de klimaatverandering de komende veertig jaar 75 miljoen klimaatvluchtelingen veroorzaken in Azië en de Stille Oceaan. De bevolkingen van onder meer Fiji, Tuvalu en Micronesië worden nu al geconfronteerd met springtij, overstromingen, verloren land, vluchtelingen, drinkwatertekort en ziektes.

Marstella Jack, advocate uit Micronesië, getuigt over deze situatie: "We worden mensen zonder land, zonder bezittingen". De getuigenissen van Luciano Brunet en Marstella Jack worden aangevuld door meer lokale of regionale verhalen uit België. We nodigen Belgische organisaties zoals Klimaatoproep, Vrede vzw en Masereelfonds uit om deel te nemen aan deze tournee.

¹ Dit project is mogelijk dankzij de steun van Jint en Youth in Action Programme van de Europese Unie.

On the road to Copenhagen...

Famke Vekeman

Foto: © Famke Vekeman

Van 7 tot 18 december 2009 komen regeringsleiders van over de hele wereld samen in Kopenhagen voor de vijftiende VN klimaatconferentie (COP-15). Mogelijke maatregelen voor de klimaatverandering en een opvolger voor het Kyoto verdrag worden daar besproken.

Het wordt een cruciaal moment om druk uit te oefenen voor échte en sociale oplossingen voor de klimaatverandering. De roep naar meer Climate Justice zal de komende maanden steeds luider doorklinken via acties en mobilisaties van Friends of the Earth.

Climate Justice ABC

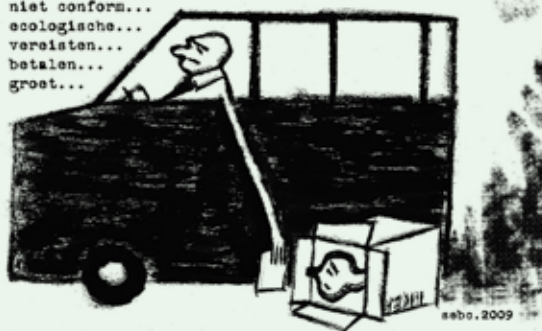
Arme landen of gemeenschappen met weinig middelen hebben het minst bijgedragen tot de klimaatverandering.

Toch zijn het de eerste en meest ernstige slachtoffers ervan.

Kwetsbare groepen met weinig kansen en geld worden vaak benadeeld als het gaat over het recht op een propere en gezonde omgeving. Of het nu te maken heeft met blootstelling aan luchtvervuiling of overstromingen, de locatie van slechte woningen, de beperkte toegang tot water of simpelweg geen toegang tot een groen milieu, de armsten in de samenleving worden vaak buiten proportie getroffen.

Een rijke minderheid in de wereld is verantwoordelijk voor de hoofdbrok van de problemen. De geïndustrialiseerde landen die minder dan één vijfde van de wereldbevolking vertegenwoordigen,

boete...vanwege het ministerie...uw woning... niet conform... ecologische... vereisten... betalen... groot...

hebben in het verleden ongeveer zo'n 75% van alle emissies uitgestoot. Deze emissies zijn de grootste oorzaak van de globale opwarming die we nu meemaken.

Hoogtijd dus dat geïndustrialiseerde en rijke landen deze ecologische schuld erkennen en hun eigen emissies drastisch reduceren. Een klimaatwet of decreet kunnen onze politici op weg zetten om de juiste doelstellingen op midden- en lange termijn te bereiken.

Op zaterdag 12 december 2009 vullen Friends of the Earth International en vele anderen de Kopenhaagse straten met de roep naar meer Climate Justice. We hopen dat zoveel mogelijk mensen op een milieuvriendelijke manier naar Kopenhagen komen om deel uit te maken van deze beweging. Klimaatoproep legt, in samenwerking met de Klimaatcoalitie, een trein in naar Kopenhagen!

Ook in België bruist het van de activiteiten naar aanleiding van Kopenhagen. De Klimaatcoalitie organiseert de derde klimaatbetoging op rij in Brussel. We komen op 5 december 2009 samen in hartje Brussel en spoelen er de kortzichtige klimaatoplossingen weg uit de politieke hoofden.

Daarnaast moedigen wij ook elk initiatief aan om in de eigen stad of gemeente een kleine activiteit op poten te zetten. Voor inspiratie, kan je altijd even kijken naar de actiegids "Vele druppels maken een vloedgolf" op de website van Friends of the Earth.

Meer informatie

www.klimaatcoalitie.be

www.moederaarde.be

Kort internationaal nieuws

samenstelling: David Heller en Lieve De Kinder

Eerste wereldwijde actiedag tegen open-kuil ontginningen

Op 22 juli 2009 vond de eerste wereldwijde actiedag plaats tegen open-kuil mijnen. Er waren acties in Australië, Canada, Mexico en Thailand. In Mexico City werd een 36 uur durende sit-in gehouden door de coalitie 'Mexican Frente Amplio Opositor (FAO)' aan de Canadese ambassade. Dit gebeurde als protest tegen de goud- en zilvertontgining door de Canadese multinational 'New Gold Inc' in de historische stad Cerro de San Pedro in Mexico. Milieuactivisten in Australië en de Filipijnen van de nieuw gevormde 'Mining Action Philippines in Australia (MAP-Oz)' lieten spandoeken neer die de open-kuil mijnbouw veroordelen. Neville Chappy Williams, een traditionele eigenaar van Lake Cowal, die vele rechtszaken tegen de mijnbouw aanspande, overhandigde documenten aan de Hoge Canadese Commissaris en de Australische Raad voor Mineralen in Canberra. <http://map-oz.blogspot.com>

Eilandbewoners in de Stille Oceaan roepen op voor klimaatrechtvaardigheid en mensenrechten

Eilandbewoners van de Stille Oceaan, Melanesië en Nieuw Zeeland kwamen samen in Cairns, Noord Queensland. Met luide stem riepen ze op om de bezorgdheid te verhogen over de problemen van klimaatverandering en mensenrechten waardoor bewoners van de regio van de Stille Oceaan getroffen worden. De groep roept op tot onmiddellijke reducties van de emissies van broeikasgassen, zodat de eilandbewoners van de Stille Oceaan op hun eilanden kunnen blijven en zodat hun culturele identiteit, die zo intiem met hun land verbonden is, kan behouden blijven. Hun eis is dat Australië en Nieuw Zeeland een reductie van de CO2 emissies realiseren van minstens 45% tot het niveau van 1990 tegen 2020. www.foe.org.au/media-releases/2009-media-release/pacific-islanders-call-for-justice-on-climate-and-human-rights

Australië/Nepal: Everest recordhouder roept Australië op tot klimaatactie

Pemba Dorje Sherpa, de snelste Mount Everest klimmer ter wereld, sloot zich aan bij Prakash Sharma, uitvoerend Directeur van FoE Nepal/ Pro-Public en actievoerders van FoE Australië, om de hoogste Australische berg, de Mount Kosciuszko, te beklimmen. Dit als protest tegen het falen van geïndustrialiseerde landen, inclusief Australië, wat betreft het kiezen voor sterke doelstellingen en een faire politiek in de internationale klimaatonderhandelingen. Mr Sherpa riep de Rudd regering op om de Australische CO2 uitstoot met de helft te verminderen tegen het midden van volgend decennium om het omvangrijke smelten van het ijs in de Himalaya's tegen te gaan. Zijn oproep tot actie viel samen met de publicatie van een nieuw rapport van FoE Australië, dat de reeds aan de gang zijnde impact van de klimaatverandering beschrijft in de Himalaya. Dit is een van de grootste bedreigingen voor de mensheid, met temperatuurstijgingen van twee tot vier keer het wereldwijde gemiddelde, wat zal leiden tot rampen zoals lawines, stromen van puin, landverschuivingen, plotse grote overstromingen en watertekort in de grote Aziatische rivieren waar een miljard mensen van afhankelijk, o.a. de Ganges in India en de Gele Rivier in China. www.foe.org.au/climate-justice/media/news-items/2009/the-big-melt-climate-justice-tour

Ierse regering stelt Klimaatwet op

Friends of the Earth Ierland heeft de beslissing van de regering verwelkomd om een ontwerp voor een klimaatwet op te stellen. De organisatie heeft de laatste twee jaren een leidende rol gespeeld in de campagne voor een klimaatwet en beschreef deze aankondiging als een mijlpaal voor de Ierse politiek rond de klimaatverandering en een belangrijke realisatie van de Groenen in de regering. De directeur van FoE, Oisín Coghlan, stelt: "Door de klimaatwet zullen actie en verantwoordelijkheid in het politieke systeem gebracht worden. Het is ook een sleutel voor een herstel met een lage CO2 uitstoot dat economisch en ecologisch duurzaam is" <http://www.foe.ie>

Europa: start van de 'Energy Union Tour' in Munchen

De 'Energy Union Tour' doet verschillende steden in Europa aan. De start vond plaats in Munchen op 18 juli 2009 en was ondanks de hevige regen een groot succes. De krachtige audiovisuele show van Coldcut motiveerde velen om de eisen van de Energy Union te ondertekenen, voornamelijk voor een klimaat-neutraal parlement in Bavaria. De paneldiscussies met excellente sprekers, jong en oud, inspireerden mensen om de aandacht te richten op alternatieve mogelijkheden voor hun huidige levensstijl. Een opgeblazen kerncentrale - dit initiatief kwam van Young FoE Bavaria - samengesteld uit honderden ballonnen en tissues, maakte deel uit van de happening, en droeg bij tot een verhoogd bewustzijn van de gevaren van valse oplossingen zoals kernenergie. Je kan de blog van de tour volgen op www.thebigask.eu/Energy-Union

Tribunaal voor Climate Justice (Klimaat-rechtvaardigheid) in Bolivia

Een belangrijke beslissing van de vierde Continentale samenkomst van de inheemse volkeren was het oprichten van het Tribunaal voor Klimaatrechtvaardigheid. Tijdens dit tribunaal in oktober 2009 zullen getuigenissen van slachtoffers van klimaatverandering gebracht worden. Ook zullen specifieke data en eisen geformuleerd worden naar de regeringen toe in Kopenhagen. Een volgend tribunaal is gepland voor Kopenhagen, om te verzekeren dat de stemmen van de slachtoffers van klimaatverandering zullen gehoord worden door de regeringen. Ze moeten ook beseffen dat een radicale transformatie van de neoliberale economie van rooibouw en consumeren essentieel is als we de klimaatverandering willen tegengaan. <http://funsolon.civiblog.org/blog/>

Klimaatactiekamp: een verslag

David Heller en Lieve De Kinder

Het Klimaatactiekamp vond plaats van 5 tot 9 augustus in de Antwerpse haven, aan de Nederlands/Belgische grens.

Een stuk land in de schaduw van de koeltorens van Doel, dichtbij de site van de geplande Eon steenkoolcentrale, werd ingenomen en omgezet in een levend voorbeeld van een low-impact gemeenschap. Compleet met fietsen, zon- en windenergie, veganistische voeding dankzij de vermaarde Rampenplan actiekeuken, en een aantal tenten voor workshops, vergaderingen en het plannen van acties.

Tot het programma van het kamp behoorde een gevarieerd aanbod workshops, waaronder 'Ecofeminisme', 'Syndicalisme en Klimaat in België' en 'Ecologische Schuld'. Daarnaast waren er ook debatten zoals 'Bestrijd het systeem, bouw de beweging op' (of de niet vertaalde vorm: 'Fight the system, build the movement') en 'Transition Towns: de mogelijkheden en limieten', waarin gekeken werd naar de rol van de sociale strijd bij de transitie naar een lage CO2 toekomst.

Het kamp was ook een experiment in zelforganisatie en consensus besluitvorming. Opgebouwd rond dagelijkse 'buurtontmoetingen', waarin mensen die in mekaars nabijheid kampeerden (vaak rond een gezamenlijk interessegebied), konden samenkomen om ideeën uit te wisselen over het praktische verloop van het kamp.

Maar het klimaatactiekamp zou geen actiekamp zijn zonder acties. En het kamp stelde hier zeker niet in teleur. Met een actie in Doel richtte de Rebel Clown Army de aandacht op de gevaren van kernenergie als een oplossing voor de klimaatcrisis. Er werd voorgesteld de nucleaire site om te bouwen tot een subtropisch zwemparadijs. De plannen voor de Lange Wapper, een

Foto: Indymedia.be - WALTERito
Een snapshot van het klimaatactiekamp

van de meest problematische infrastructuurprojecten op sociaal gebied, dat bovendien ook nog eens erg onverantwoord is op milieugebied, werden aangekaart met een actie in het centrum van Antwerpen. De linken tussen de grootschalige invoer van soja voor de vleesindustrie en de vernietiging van het regenwoud werden in de verf gezet door een actie waarin de vleesafdeling van Delhaize supermarkt op de Meir in Antwerpen werd 'gesloten wegens klimaatverandering'. Via geweldloze directe actie werden de frigo's verzegeld en werd aan de (potentiële) klanten uitgelegd wat de negatieve impacten zijn van deze industrie.

Op vrijdag vond de massa actie plaats – een geweldloze bezetting van de "Antwerp Bulk Terminal" steenkool overslag, waar steenkool wordt opgeslagen vanuit Colombia, Zuidafrika en andere landen, vooraleer verdeeld te worden via boot en trein naar steenkoolcentrales in België, Nederland en Duitsland. Rond de 1000 mensen gebruikten hun eigen lichaam om de werking van de terminal te verstoren. Ze maakten zichzelf vast aan machines en treinsporen, om te verzekeren dat geen

steenkool kon binnen- of buitenkomen. Een luide en kleurrijke manifestatie – met vele kinderen en ouders van het kamp, ondersteunde de actie vanuit de ingang. De werklieden op de site reageerden heel kalm, maar het management reageerde met een vonnis en een deurwaarder en dreigden naar de bezettende actievoerders toe met een dwangsom van 20.000 euro voor ieder uur dat ze bleven – een duidelijk signaal dat hoofdzakelijk economische belangen in het spel zijn in de economie van fossiele brandstoffen. Toen duidelijk werd dat dit soort economische blackmail de actie niet zou stoppen ging de politie over tot het verwijderen van de actievoerders van de site, wat resulteerde in 11 aanhoudingen.

Dit soort burgerlijke ongehoorzaamheid, samen met het werken aan bewustwording en politiek lobbywerk zijn nodig om de industrieën uit te dagen. Hun winsten zijn gebaseerd op het vernietigen van het klimaat. De actie had een duidelijk signaal gegeven aan dit en andere bedrijven die tot de klimaatbeschadigende handel horen. We zullen niet toestaan dat hun activiteiten onverstoord verder gaan.

Voettocht voor een kernvrije wereld Genève tot Brussel, 26 april tot 9 juli 2009

Deze voettocht, georganiseerd door footprints for peace, startte in Genève op de verjaardag van de kernramp in Chernobyl. Bij de start werd er o.a. actie gevoerd bij de Wereld Gezondheids Organisatie om aandacht te vragen voor de slachtoffers van deze ramp. Ze eindigde aan de NATO, waar de eisen voor volledige nucleaire ontwapening, ondertekend door alle stappers van die dag, overhandigd werden. Friends of

the Earth Vlaanderen en Brussel betuigde haar steun aan deze voettocht en stapte de laatste dag mee tot de NATO. Tijdens de voettocht werden acties gevoerd aan nucleaire faciliteiten en beslissingscentra ivm nucleaire ontwapening. Maar er werden ook allerlei interessante positieve alternatieven bezocht en contacten gelegd met burgemeesters en lokale organisaties die info- en uitwisselingsmomenten organiseerden. In

2010 zal footprints for peace, in de aanloop van de herziening van het Non Proliferatie Verdrag, in Noord-Amerika stappen, van 11 februari tot 1 mei, om aan te komen in New York, net vóór het begin van de conferentie. www.footprintsforpeace.tripod.com. Op deze site vind je ook een uitgebreid verslag van de volledige voettocht.

Lieve De Kinder

Agenda 2009

> voor meest recente info, zie
www.moederaarde.be

Om geen nummer te moeten missen van het Friends of the Earth Bulletin: Wordt lid van Friends of the Earth. Alle info op p2 en op bijgevoegde antwoordkaart.

Vr 2 oktober 2009 – za 2 januari 2010
World March for peace and nonviolence,
www.theworldmarch.org

Za 24 oktober Internationale Klimaat-actiedag

Di 27 oktober tem zo 1 november Tournéerond klimaat en sociale rechtvaardigheid (preciese data en plaatsen zie p4)

Do 29 oktober Lancering van The Big Ask again clip

Ma 16 tem za 21 november Ecologisch Filmfestival in De Centrale te Gent (Gents Milieufront)

Za 5 december Klimaatbetoging in Brussel

Za 12 december "A flood for Climate Justice" in Kopenhagen (FoE International)

The Age of Stupid

Op 21 september 2009 werd The Age of Stupid vanuit New York wereldwijd gelanceerd. Op 22 september rolden we ook de groene loper uit in acht verschillende cinema's in België waar de film vertoond werd.

Regisseur Franny Armstrong laat er geen gras over groeien en levert een sterke "wake-up call".

In de film zien we de Britse acteur Pete Postlethwaite anno 2055 druk in de weer met archiefmateriaal. Hij tovert zes menselijke verhalen uit 2008 rond klimaatverandering, water, olie, oorlog en consumptie te voorschijn op zijn computerscherm. Eén

vraag klinkt doorheen de film steeds luider: Waarom hebben we de klimaatverandering niet gestopt toen we de kans hadden?

The Age of Stupid zal ook te zien zijn tijdens het Ecologisch Filmfestival in Gent (De Centrale) op 21 november. Er is ook de mogelijkheid om een eigen screening te organiseren.

Voor meer info kan je terecht op www.ageofstupid.net

Belgische wet verbiedt investeringen in wapens met verarmd uranium

Willem Van den Panhuysen

Tegelijk met de inwerkingtreding van de wet die de productie en het gebruik van uraniumwapens verbiedt, trad in België – op 20 juni 2009 – ook de wet in werking die de financiering verbiedt van de productie, het gebruik en het bezit van dit wapentype. Deze wet werd op 29 juli 2009 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Onder de noemer 'wapensystemen met verarmd uranium' vallen zowel de versteviging van pantserplaten van bepaalde types oorlogstanks, alsook alle anti-tank-projectielen waarin een staaf van verarmd uraniummetaal verwerkt is. De kinetische kracht en de densiteit van dit verarmd uranium zorgen ervoor dat het projectiel doorheen de wand van een oorlogstank dringt zoals een mes door boter snijdt. Het militair gebruik van dit soort wapens veroorzaakt

de verspreiding van chemisch toxische en radioactieve deeltjes die een permanente bedreiging vormen voor de gezondheid van mens en milieu.

België heeft met het verbod op gebruik en financiering van deze wapens een wereldprimeur. De Belgische wet verbiedt banken en investeringsfondsen om op de Belgische markt kredieten toe te staan aan producenten van uraniumwapens. Ook het verwerven van aandelen of obligaties van deze bedrijven is verboden. De wet legt de overheid op een "zwarte lijst" te maken van producenten van uraniumwapens. Meer informatie over de campagne is te vinden op de webpagina's van de Belgische Coalitie 'Stop Uraniumwapens!', www.moederaarde.be/du, en van ICBUW, www.bandepleteduranium.org.

Zoeken we jou? Word vrijwilliger bij Friends of the Earth!

Friends of the Earth vzw is op zoek naar vrijwilligers om een handje toe te steken op het secretariaat in Gent.

Iedereen krijgt de kans om creatief mee te denken over alles wat de organisatie aanbelangt. Tegelijkertijd staan onze medewerkers klaar met tekst en uitleg bij de verschillende taken.

We kijken uit naar mensen die helpen met:
financiële administratie en webshop

- je hebt gevoel voor cijfers en verkoop
- je volgt onze webshop op of trekt er af en toe op uit met de infostand

ledenbeheer

- je kan overweg met Access of je hebt zin om het te leren

- je neemt regelmatig contact op met onze leden om hun uit te nodigen of te informeren
algemene taken

- verwerken van de Big-Ask petitie
- het in kaart brengen van vrijwilligers verspreid over Vlaanderen en Brussel

Interesse? Neem dan contact op met famke@motherearth.org